

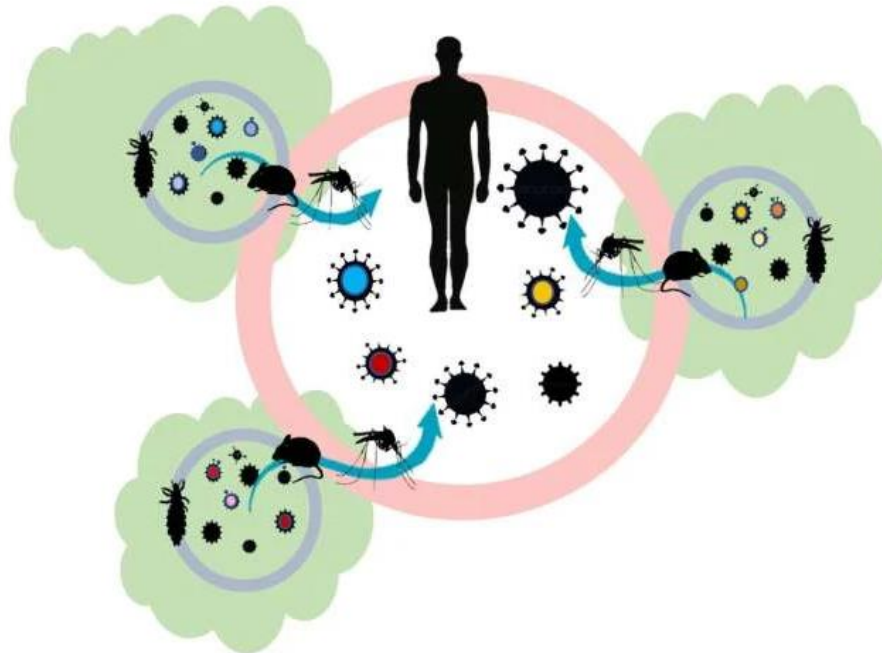
SỞ Y TẾ THÀNH PHỐ ĐÀ NẴNG
TRUNG TÂM KIỂM SOÁT BỆNH TẬT

HƯỚNG DẪN **PHÒNG, CHỐNG BỆNH SỞI TRONG TRƯỜNG HỌC**

Đà Nẵng, ngày 07 tháng 02 năm 2025

A. BỆNH SỞI

VÀ CÁC BIỆN PHÁP PHÒNG, CHỐNG, KIỂM SOÁT DỊCH BỆNH

BỆNH ?

ở trẻ em

SỞI

KHÔNG THỂ
CƠI THƯỜNG !

Bệnh SỞI
là gì?

- » Bệnh sởi là bệnh truyền nhiễm do vi rút sởi gây nên, thường gặp ở trẻ dưới 5 tuổi
- » Lây truyền qua đường hô hấp, do dịch tiết mũi họng của người nhiễm bệnh theo không khí thoát ra khi người bệnh ho hoặc hắt hơi, nói chuyện...
- » Thường bùng phát vào giao mùa Đông Xuân (Từ tháng 1 - Tháng 3)

NGƯỜI LÀ Ổ CHỨA DUY NHẤT

Giai
đoạn

Ủ bệnh

10 - 14 ngày

Giai
đoạn

Khởi phát

2 - 4 ngày: Sốt cao, viêm long đường hô hấp trên và viêm kết mạc

Giai
đoạn

Hồi phục

Ban nhạt dần rồi chuyển màu xám

Giai
đoạn

Toàn phát

Kéo dài 2 - 5 ngày, thường sau khi sốt cao 3 - 4 ngày, nổi phát ban, từ sau tai, sau gáy, trán, mặt, cổ dần lan đến thân mình và tứ chi. Khi phát ban hết toàn thân thì thân nhiệt giảm dần.

Đường lây BỆNH SỞI

- **T**rực tiếp qua **dịch tiết hô hấp** của người bệnh như ho, hắt hơi, nước bọt, ... 4 ngày trước khi nổi ban và 4 ngày sau nổi ban.
- **K**hả năng **gây bệnh 100% ở người chưa có miễn dịch**. Lây truyền mạnh trong những tập thể chưa có miễn dịch (nhà trẻ, mẫu giáo, ...).

❖ Thể điển hình

- ❑ Giai đoạn ủ bệnh: 7 - 21 ngày (trung bình 10 ngày)
- ❑ Giai đoạn khởi phát (giai đoạn viêm long): 2 - 4 ngày.
- ❑ Giai đoạn toàn phát: Kéo dài 2 - 5 ngày.
- ❑ Giai đoạn hồi phục.

Các triệu chứng của bệnh sởi

- Sốt.
- Chảy nước mắt, mũi, ho khan, khàn tiếng, có hạt Koplik trong miệng
- Viêm màng tiếp hợp, mắt có gỉ kèm nhèm, sưng nề mí mắt.

Ban sởi mọc vào ngày thứ 4 -6 của bệnh theo thứ tự:

- Ngày thứ nhất ban mọc từ đầu, mặt, cổ.
- Ngày thứ 2 ngực, lưng, cánh tay.
- Ngày thứ 3 bụng, mông, đùi, chân.
- Khi ban mọc tới chân, trẻ hết sốt và ban bắt đầu bay.

NGÀY 1

NGÀY 2

NGÀY 3

❖ Thể không điển hình

- Triệu chứng: sốt nhẹ thoáng qua, viêm long nhẹ và phát ban ít, toàn trạng tốt. Thể này dễ bị bỏ qua, dẫn đến lây lan bệnh mà không biết.

- Bệnh nhân cũng có thể sốt cao liên tục, phát ban không điển hình, phù nề tứ chi, đau mỏi toàn thân, thường có viêm phổi nặng kèm theo.

Biến chứng trẻ có thể gặp khi mắc sởi

Biến chứng đường hô hấp

- Viêm thanh quản
- Viêm phế quản
- Viêm phổi

Biến chứng thần kinh

- Viêm não
- Viêm màng não

Biến chứng đường tiêu hoá

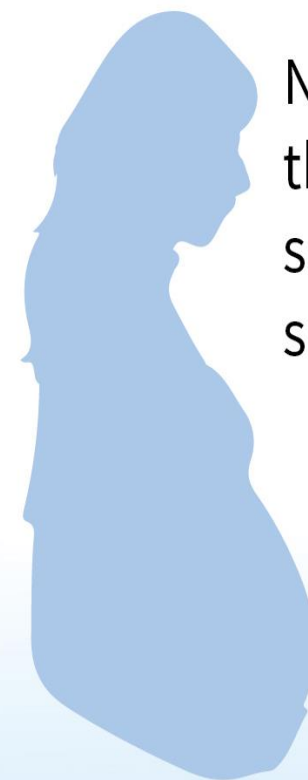
- Viêm ruột

Biến chứng về thị giác

- Viêm loét giác mạc, có thể gây mù lòa

VỚI PHỤ NỮ MANG THAI

Nguy cơ sảy thai,
thai chết lưu,
sinh non,
sinh con nhẹ cân

CÁC BIỆN PHÁP PHÒNG BỆNH

- **Không cho trẻ đến gần, tiếp xúc với các trường hợp nghi mắc sởi**

- **Thường xuyên rửa tay bằng xà phòng khi chăm sóc trẻ**

- **Đưa trẻ đến các cơ sở y tế khi có các dấu hiệu sốt, ho, chảy nước mũi, phát ban để khám, điều trị phòng các biến chứng và diễn biến nặng**

- **Hạn chế đưa trẻ tới các bệnh viện lớn để tránh tình trạng lây nhiễm sởi từ bệnh viện**

- **Tăng cường dinh dưỡng cho trẻ**

THỜI ĐIỂM ĐƯA TRẺ ĐI TIÊM VACCINE PHÒNG SỞI

- Mũi 1: Khi trẻ được 9 tháng tuổi

- Mũi 2: Khi trẻ được 18 tháng tuổi

ĐỐI TƯỢNG
KHÁC NẾU
CHƯA ĐƯỢC
TIÊM VẮC XIN
CÓ THÀNH
PHẦN SỞI
TRƯỚC ĐÓ
CẦN TIÊM 1
MŨI VẮC XIN
CÓ THÀNH
PHẦN SỞI SỚM
NHẤT CÓ THỂ,
VÀ NHẮC LẠI
1 MŨI SAU ĐÓ.

- Tất cả các trẻ mắc sởi nên đi khám tại các cơ sở y tế để được các bác sĩ đánh giá mức độ bệnh và bổ sung Vitamin A theo độ tuổi.
- Nếu trẻ đủ điều kiện chăm sóc tại nhà :
 - Cách ly trẻ bệnh với trẻ lành.
 - Cho trẻ uống thuốc hạ sốt khi sốt $\geq 38.5^{\circ}\text{C}$ theo chỉ định của bác sĩ.
 - Người chăm sóc cần đeo khẩu trang, rửa tay sạch trước và sau mỗi lần tiếp xúc với trẻ bị bệnh.
 - Vệ sinh thân thể trẻ hàng ngày.
 - Trẻ còn bú mẹ vẫn tiếp tục cho bú và kết hợp chế độ ăn bổ sung hợp lý (nếu trẻ ≥ 6 tháng).
 - Cho trẻ ăn thức ăn mềm dễ tiêu, nấu chín kỹ và khi ăn nên chia thành nhiều bữa.

Lưu ý: Nên tắm cho trẻ bằng nước ấm ở nơi kín gió, tránh để lạnh, không tắm lâu, không chà xát mạnh,...

Khi nào cần đưa trẻ đến các cơ sở y tế?

- Trẻ sốt cao liên tục $\geq 39^{\circ}\text{C}$ - 40°C .
- Khó thở, thở nhanh.
- Trẻ quấy khóc, vật vã, rối loạn ý thức,...
- Phát ban toàn thân mà vẫn sốt.

❑ Rửa tay thường xuyên bằng xà phòng dưới vòi nước chảy:

+ Hướng dẫn trẻ rửa tay đúng cách: xoa xà phòng ít nhất 20 giây, chú ý các kẽ ngón tay, mu bàn tay, sau đó rửa sạch dưới vòi nước chảy;

+ Rửa tay trước khi ăn, sau khi đi vệ sinh, sau khi chơi, sau khi tiếp xúc với người khác, sau khi chạm vào các bề mặt công cộng;

+ Sử dụng dung dịch rửa tay khô khi không có điều kiện rửa tay bằng xà phòng và nước.

❑ Tránh tối đa việc chạm tay lên mắt, mũi, miệng:

+ Giải thích cho trẻ hiểu vì sao không nên đưa tay lên mắt, mũi, miệng (vì tay có thể chứa vi khuẩn, virus);

+ Tập cho trẻ thói quen sử dụng khăn giấy hoặc khuỷu tay khi hắt hơi, ho.

❑ Thường xuyên vệ sinh đường mũi, họng, mắt hàng ngày bằng các dung dịch sát khuẩn thông thường.

❑ Nâng cao sức đề kháng cơ thể bằng: ăn uống đủ chất dinh dưỡng, bổ sung hợp lý các vitamin và khoáng chất.

PHÒNG BỆNH BẰNG CÁCH NÀO?

Tiêm vaccine

Vệ sinh thân thể
hàng ngày

Giữ vệ sinh
phòng ở, phòng học,
làm việc; đồ dùng

Cách ly người bệnh
với người không
mắc bệnh

❖ Hạn chế tiếp xúc

- Hạn chế tiếp xúc với người xung quanh, khi phải tiếp xúc thì cho trẻ đeo khẩu trang y tế; Tuyệt đối không tiếp xúc với phụ nữ có thai.

- Hạn chế đi đến nơi đông người (siêu thị, chợ, đám tiệc...), khi phải đến thì cho trẻ đeo khẩu trang y tế.

- Không cho trẻ em dùng chung vật dụng cá nhân (khăn mặt, bàn chải, kính, cốc, chén, bát, đĩa..), đồ chơi hoặc đồ vật dễ bị ô nhiễm chất tiết mũi họng. Khuyến khích mỗi trẻ có vật dụng cá nhân riêng.

❖ Khử trùng và vệ sinh thông khí

- Thường xuyên mở cửa sổ, cửa chính để ánh nắng chiếu vào và đảm bảo thông khí thoáng cho nhà ở hàng ngày.

- Thường xuyên làm sạch đồ chơi của trẻ bằng xà phòng hoặc các chất tẩy rửa thông thường với nước sạch.

- Lau sàn nhà, nắm đấm cửa, tay vịn cầu thang, mặt bàn, ghế, khu vệ sinh chung bằng xà phòng hoặc các chất tẩy rửa thông thường từ 1 – 2 lần/ngày.

KHÔNG TỰ ĐIỀU TRỊ KHI NGHI NGỜ MẮC BỆNH SỞI

Sởi là bệnh truyền nhiễm nguy hiểm do virus gây ra và lây truyền qua đường hô hấp.

Không có phương pháp điều trị đặc hiệu đối với bệnh sởi.

Tự điều trị bệnh sởi khi không có hướng dẫn từ cán bộ y tế có thể dẫn đến những biến chứng nghiêm trọng.

Liên hệ với cơ sở y tế gần nhất càng sớm càng tốt và cung cấp cho họ về các triệu chứng hoặc nói cho họ biết những lo lắng của bạn.

❖ Theo dõi sức khỏe của trẻ:

- Quan sát các dấu hiệu nghi ngờ bệnh sởi: Sốt, phát ban, ho, chảy nước mũi, viêm kết mạc, nổi hạch (cổ, cằm, sau tai), sưng đau khớp;
- Đo nhiệt độ cho trẻ thường xuyên;
- Liên hệ ngay với Trạm Y tế phường hoặc cơ sở y tế gần nhất khi trẻ có biểu hiện bệnh sởi nêu trên hoặc bất kỳ diễn biến xấu nào (sốt cao liên tục, khó thở, lừ đừ...) để được tư vấn, hướng dẫn và điều trị kịp thời.

KHI MẮC BỆNH SỞI HOẶC NGHI MẮC SỞI CÓ CẦN CÁCH LY KHÔNG ?

Sởi là bệnh truyền nhiễm được xếp vào nhóm B và là bệnh truyền nhiễm phải cách ly.

❑ Trẻ em mắc hội chứng rubella bẩm sinh dưới 1 tuổi cần hạn chế tối đa cho tiếp xúc với người khác, đặc biệt là cho tiếp xúc với phụ nữ có thai cho đến khi xét nghiệm nước tiểu, dịch ngoáy họng âm tính với vi rút rubella.

NGƯỜI MẮC BỆNH SỞI CÁCH LY NHƯ THẾ NÀO?

- ▶ Người mắc bệnh nhẹ cách ly tại nhà. Người bệnh sẽ nghỉ học, nghỉ làm và không tham gia các hoạt động tập thể, tập trung đông người.
- ▶ Người mắc bệnh nặng hoặc có bệnh lý nền phải đưa vào cách ly tại cơ sở y tế. Trong thời gian cách ly bệnh nhân phải đeo khẩu trang.
- ▶ **Lưu ý:** Nếu có ổ dịch tại trường học, cơ quan, xí nghiệp, cộng đồng thì ngoài người mắc bệnh, người nghi ngờ mắc bệnh đều phải nghỉ học, nghỉ làm việc và cách ly tại nhà.

THỜI GIAN CÁCH LY LÀ BAO LÂU?

Thời gian cách ly **đủ 7 ngày** kể từ ngày phát ban.

NGƯỜI TIẾP XÚC GẦN CÓ CẦN CÁCH LY HAY KHÔNG?

Các trường hợp tiếp xúc gần, thường là người sống chung, làm chung, học chung.

Các trường hợp tiếp xúc gần không cần cách ly mà sẽ **tự theo dõi sức khỏe đến hết 21 ngày** từ ngày tiếp xúc cuối cùng với người bệnh.

Nếu có dấu hiệu nghi mắc bệnh cần báo ngay cho y tế địa phương.

**B. HƯỚNG DẪN
PHÒNG, CHỐNG BỆNH SỞI
Ở TRƯỜNG HỌC,
CƠ SỞ GIÁO DỤC,
NHÓM TRẺ GIA ĐÌNH,
LỚP MẪU GIÁO ĐỘC LẬP TỰ
THỰC, CÁC TRƯỜNG TIỂU HỌC**

**TIÊM VẮC-XIN
ĐỂ CHỦ ĐỘNG PHÒNG BỆNH SỞI**

QUẢN LÝ TRẺ

BƯỚC 1 Trước khi đến trường

Hướng dẫn phụ huynh chủ động theo dõi sức khỏe cho trẻ ở nhà.

BƯỚC 2 Khi đón trẻ tại trường

BGH bố trí người đón và giao trẻ tại cổng trường. Hạn chế phụ huynh hoặc người khác ra vào trường.

BƯỚC 3 Sau khi đón trẻ tại trường

GV điểm danh trẻ, nếu trẻ vắng học thì phải liên hệ phụ huynh để hỏi nguyên nhân trẻ nghỉ. Nếu trẻ có dấu hiệu mắc bệnh Sởi (hoặc các bệnh truyền nhiễm khác) thì hướng dẫn phụ huynh xử lý theo quy trình.

BƯỚC 4 Trong suốt quá trình trẻ học tại trường đến khi trả trẻ

Thường xuyên theo dõi sức khỏe của trẻ. Nếu phát hiện trẻ nghi ngờ mắc bệnh Sởi (hoặc các bệnh truyền nhiễm khác) thì xử lý theo quy trình.

THÔNG BÁO VỚI GIA ĐÌNH

Để đưa trẻ đến cơ sở y tế
để được khám, điều trị

GHI NHẬN & THÔNG BÁO TRẠM Y TẾ
Để giám sát và xử lý ca bệnh kịp thời.

LẬP TỨC

LẬP TỨC

**KHI PHÁT HIỆN TRẺ NGHI NGỜ
MẮC BỆNH SỞI (HOẶC CÁC
BỆNH TRUYỀN NHIỄM KHÁC)**

1 BÀN TAY SẠCH

với cả người lớn và trẻ em

- Thường xuyên rửa tay bằng xà phòng và nước sạch
 - ✓ Trước khi chế biến thức ăn, trước khi ăn/cho trẻ ăn, trước khi bế ẵm trẻ
 - ✓ Sau khi đi vệ sinh, sau khi thay tã và làm vệ sinh cho trẻ

2 ĂN UỐNG SẠCH

- Ăn chín, uống chín
- Đảm bảo vệ sinh an toàn thực phẩm

3 Ở SẠCH

- Thường xuyên lau sạch các bề mặt, vật dụng tiếp xúc hằng ngày như:
 - ✓ Đồ chơi, dụng cụ học tập
 - ✓ Tay nắm cửa, tay vịn cầu thang
 - ✓ Mặt bàn/ghế, sàn nhà

❖ Các biện pháp khác

- Che miệng và mũi khi ho, hắt hơi.
- Không cho trẻ tiếp xúc với người bệnh hoặc nghi ngờ mắc bệnh.
- Phối hợp với y tế địa phương triển khai tập huấn đầy đủ cho giáo viên, người lao động của nhà trường về kiến thức và các biện pháp phòng, chống bệnh Sởi.

CÁC BƯỚC KHỬ TRÙNG, LÀM SẠCH ĐỒ CHƠI, DỤNG CỤ VÀ PHÒNG HỌC

BƯỚC 1

Thu gom đồ chơi/dụng cụ học tập của trẻ, và làm sạch bằng nước sạch.

BƯỚC 2

Tiến hành pha dung dịch khử trùng Cloramin B (nếu có) hoặc các chất sát khuẩn thông thường khác.

BƯỚC 3

Ngâm đồ chơi/dụng cụ học tập của trẻ trong dung dịch khử trùng. Sau 30 phút, lau lại bằng khăn vải khô hoặc khăn giấy dùng 1 lần. Phơi khô đồ chơi tại nơi khô ráo, mát mẻ (tránh phơi trực tiếp dưới ánh nắng mặt trời).

BƯỚC 6

Tháo găng tay, rửa tay lại sau khi lau rửa khử trùng bằng hóa chất.

BƯỚC 5

Sau khi lau hết các nơi trẻ thường xuyên tiếp xúc trong ngày, lượng dung dịch khử trùng còn lại dùng để khử khu vực vệ sinh của trẻ.

BƯỚC 4

Dùng khăn sạch, nhúng vào dung dịch khử trùng đã pha để lau các vị trí mà trẻ hay chạm vào. Sau mỗi lần lau thì phải giặt khăn bằng nước sạch hoặc dung khăn sạch khác để nhúng vào dung dịch khử trùng.

XỬ LÝ SỞI TRONG TRƯỜNG HỌC

➤ **Thông báo ngay cho cha mẹ học sinh toàn trường biết về tình hình bệnh sởi** tại trường và yêu cầu cha mẹ nếu phát hiện trẻ có triệu chứng sốt thì cho trẻ nghỉ học và đi khám bệnh; đồng thời thông báo cho giáo viên chủ nhiệm biết.

➤ **Tổ chức đón trẻ tại cổng trường, cửa lớp**, phát hiện sớm những trẻ có triệu chứng nghi ngờ thì vận động phụ huynh đưa trẻ về và đi khám bệnh.

➤ **Giáo viên và công nhân viên có triệu chứng nghi ngờ** không đến trường đồng thời khai báo ngay với ban giám hiệu hoặc người lãnh đạo.

XỬ LÝ SỞI TRONG TRƯỜNG HỌC

Thường xuyên mở cửa sổ, cửa chính cho ánh sáng chiếu vào và đảm bảo thông khí cho phòng học; thực hiện vệ sinh khử khuẩn đồ chơi, đồ dùng, sàn nhà, tay nắm cửa v.v... bằng xà phòng và các chất tẩy rửa thông thường hoặc bằng dung dịch chứa clor.

Rà soát và tiêm bù, tiêm bổ sung ngay học sinh và giáo viên tại trường nếu chưa tiêm đủ hoặc không rõ tiền sử tiêm chủng.

Kết thúc theo dõi nếu sau **21 ngày** không phát hiện thêm ca bệnh mới.

TRÂN TRỌNG CẢM ƠN !

